מצרים

הקולונל חשב אחרת

מעולם לא עשה מוחמד רשאד מוהנא כל נסיון להסתיר את דעתו כי משרה צבאית אינה יכולה להוות עיסוק מלא לאדם בעל מרץ כלשהו. עוד בהיותו סרן בחיל התותחנים המלכותי המצרי אמר כי לא יסתפק באפשרויות הצבאיות הנתונות לקצין צעיר, בן משפחה עשירה. „רק שטח אחד נותן אפשרויות בלתי מוגבלות לאדם המעוניין לעשות משהו," הוא אמר. „שטח זה הוא הפוליטיקה. אני אעסוק בו."

לא היה זה הקצין הראשון אשר נפשו חשקה להתערב בענינים מדיניים. אולם, שלא כרוב הקצינים המצריים שחשבו כמוהו, חיפש מוהנא התעסקות פוליטית מחוץ למסגרת הפוליטית הקיימת. הוא נגש לארגן תנועת מחתרת מהפכנית. נטיותיו האישיות ורקע משפחתו הובילו אותו בכוון האחים המוסלמים ומחשבתו על הפיכה במצרים היתה קשורה ברעיונות של צדק ויושר בנוסח הקוראן.

אולם אין איש יכול לבצע מהפכה בכוחות עצמו. מוהנא היה זקוק לשותפים; הוא חפש אותם בין חבריו בצבא. אך רוב הקצינים הצעירים, שגדלו באוירת פנוק ומותרות, לא נטו לדתיות במיוחד. כמה, מהם, שמרדו בתנאים החברתיים הקיימים, היו מוכנים להרחיק לכת ולחשוב על הפיכה חברתית — יותר בנוסח מרכס ולנין מאשר בנוסח הנביא מוחמד.

העוצרים היו בובות. תוך שנים מעטות כבר היתה מלוכדת סביב מוהנא קבוצת קצינים שנועדה לבצע את ההפיכה הצבאית הנוכחית. באותה תקופה טרם נמנה מנהיג הפיכה זאת, הגנרל מוחמד נגיב, על אנשי הקבוצה. מלחמת ארץ־ישראל נתנה להם דחיפה גדולה ובשובם מן החזית החלו פועלים בשיטתיות נגד פארוק והמשטר הקיים. פעילותיהם והצלחתם הגן כבר היסטוריה, מוכרת.

הפרסומת הראשונה לאחר ההפיכה ניתנה, כמובן, לנגיב. אך כבר אז התבלט מוהנא, עתה בדרגת קאימקאם (קולונל), בין הקצינים הפעלתנים שסובבו את המנהיגים. הוא היה הקצין הראשון שזוהה כאחד ממארגני ההפיכה, מונה שר בממשלתו של עלי מאהר. הוא גם לא עשה רושם של איש אוהב צניעות: ערך מסיבות לעתונאים, פרסם פרטים על מה שקדם להפיכה, חווה את דעתו על כל נושא חשוב או בלתי חשוב.

עד אשר נתפרסם, יום אחד, כי הקולונל רשאד מוהנא נתמנה כאחד משלשת חברי מועצת העוצרים שבתפקידם לטפל בענייני המלך פואד השני עד שיתבגר. להלכה היתה זאת העלאה גדולה בתפקיד ובמעמד; אך המצב לאמתו היה שונה לחלוטין: מאז ההפיכה הפכו כל המשרות השייכות למלכות סמליות בלבד, חסרות כל השפעה מעשית. חברי מועצת העוצרים לא היו אלא בובות.

אין טעם לחדד מלכותו. הקולונל חשב אחרת. בראותו כי תפקידו החדש צר מלהכיל את כל מרצו, חיפש עיסוקים נוספים. היא קיבל לראיון כל מי שהיתה תלונה או משאלה בפיו. אם נפלה המשאלה בתחום סמכותו, מה טוב. אם לא — לא שנתה העובדה מאומה; מוחמד רשאד מוהנא היה בכל זאת מטפל בה.

קולונל מוחמד רשאד מוהנא
על חמא שחמא

כך הורגלו השרים וראשי משרדיהם לשיחות טלפוניות מהעוצר בהן נתבקשו לסדר ענין זה או אחר. לפעמים לא היו אלה בקשות; מוהנא נתן הוראות. מוחמד נגיב, אשר כל כתנתו במנוי מוהנא כעוצר היתה להרחיקו מענינים צבוריים, החליט לקצץ סופית את עודף המרץ של מי שהיה הגורם הראשון להפיכה ללא כל התמקויות או גבובי לשון, הוא הודיע כי הקולונל פוטר מתפקידו.

חטאו האמיתי של מוהנא לא היה נגד המשטר בלבד. הוא חטא חטא גדול ביחסו לרוזן שהוא עצמו עזר להעלותו לשלטון. מוחמד נגיב „שחיכתו נקראה בלגלוג „הפיכה על־ידי ועדה," הדגיש על־ידי סילוק מוהנא כי המצב השתנה וכי הוא האיש הקובע.

פירוק ועדת העוצרים, שבאה ביחד עם סילוק מוהנא, אף הוא היה צעד מחושב: במשטר שחיסל את כל תוארי האצילות ומנסה לחסל את שיירי הפיאודליזם אין מקום למלוכה. אין כל ספק כי צעדו הבא של נגיב יהיה הכרזה על רפובליקה במצרים; כשבוטל „הוד מעלתו" אין טעם להשאיר את „הוד מלכותו."

כדורגל

המבול לא בא

ששת אלפי הצופים היו בדעה אחת: בדרבי התל־אביבי בין הפועל ומכבי אין נצחון האחרונה עומד בספק, השאלה היא כמה שערים יבקיעו המכבים. אך כשנוכחו בהרכב הקבוצות על המגרש נתברר כי הפועל מנצח בקלות.

ההתקפה הכבושה של הפועל, שהורכבה מחמשת שחקני־הכוח של הקבוצה, הפעילה לחץ מתמיד על שערו של שמואל, ואילו ההתקפה המהירה של מכבי, שהורכבה מחמשת שחקני־הכישרון של הקבוצה, הסתפקה בהתקפות־נגד מזדמנות.

הפועל פתח בהתקפה מהירה, ובדקה הראשונה כבר הבקיע שער־יחיד. אחרי שער זה שלטה הפועל בכל מהלך המשחק, ובמחצית הראשונה הבקיעה עוד שלשה שערים. מכבי לא הצליחה להגיע לשער אפילו פעם אחת.

במחצית השניה הוחלפו הצדדים, ומכבי הגבירה את מרצה. אך הפועל המשיכה לשלוט במשחק, ובדקה ה־60 הבקיעה שער רביעי. מכבי הצליחה להבקיע שער יחיד בלבד, ובסופו של דבר ניצחה הפועל 4:1 בשער אחד.

כל החלש של הקבוצה הפאבוריטית שהופיעה על מגרש באסא בשבת האחרונה, הקטינו במדה רבה את המוריהם הגבוהים.

משהחל הכדור לנוע לאו דוקא מרגל אל רגל, ניכר למרות הכל יתרונו של מכבי בהתקפה כששייע גלזר עובר את ההגנה היריבה, מתנפץ בכל פעם בחומה האחרונה: משה מלמד. מגן הפועל ואולי השחקן הבקיא ביותר בתכסיסיו של החלוץ המסוכן. המשחק של קבוצת הפועל היה הגנתי בתכלית, הסתמך במדה מועטת על התפרצויות חד־פעמיות, מטרידות בלבד. מפלתה האחרונה בחיפה נגד המכבי המקומי, אחד האחרונים בטבלת הליגה, הזכירה לשחקניה כי את הכבוד אפשר להציל כעת, בהתמודדות עם האלופה הבטוחה. אבן, הזמן פעל לטובת הפועל; המחצית נסתיימה לא שערים; יעקב חודורוב, שוער הקבוצה, נשם לרוחה.

כשהחליפו הצלמים את מקומם, עברו אל השער, המיועד לספוג את הכדורים, חיכו רק 9 דקות לרגע הנכסף: שייע קיבל סוף סוף את הכדור המקווה שהוגש לו כמו על מגש כסף מרגלו של צביקה סדודינסקי, הרעיד את המשקוף בבעיטה עזה. 1:0. סרטי הצילום סובבו במהירות על מנת שלא להחמיץ את ההמשך, קו למבול. הוא לא בא. הקרב שנערך במחצית השעה הבאה היה מאכזב. אך כשמישהו החל לעשות תנועת פיהוק הדהים מקשרה השמאלי החרוץ של הפועל, יהושע זילברשטיין, את האלופים, אילץ את אברהמ׳לה בנדורי, שוער מכבי, להוציא את הכדור מרשתו. יחס השערים אוזן, לא שונה עד סוף המשחק.

סיכומו של הקרב שעמד להיות המאורע של העונה היה קצר. השחקן הטוב ביותר: צביקה סדודינסקי. הגרוע ביותר: שופט משה דודקביץ׳. המשחק בכללו: משעמם.

כדורסל

הילדים נצחו

באחד מימי חודש מאי 1945 רכב על אופניו, בדרכו מעבודתו, אליהו קליינקוף, צעיר רמת־גני, אהוב על חבריו במכבי, בחור כארזים. ברחוב ארלוזורוב, ליד בית החרושת עלית טסה מולו מכונית דן שעקב קלקול פתאומי בהגה סטתה שמאלה, דרסה למות את הצעיר. האסון שהיה פתאומי ואכזר פרש על משפחתו וחבריו אבל כבד. במקום לבכותו מדי שנה החליטו חבריו ל־הנציח את שמו בתחרויות כדורסל, תרמו גביע כסף. המפעל הראשון היה חויה נרגשת במגרש המואר, שטוף צבעי הקבוצות הרבות, גרם להורי המנוח גאוה אילמת.

השבוע נערכו המשחקים בפעם השביעית, כשאחת עשרה קבוצות נוער מכביות מתארחות בעיר הגנים, עורכות את שורותיהן לקראת הקרבות. הכובע שהכיל את פתקי הגרלת המשחקים הורק על ידי ראשי הקבוצות. הסבה: כל קבוצה היתה מבכרת להכלל בבית חלש־מתחרים, להבטיח על ידי כך את מקומה בגמר. בסיום נתברר כי הגורל הפגיש בשני בתים קבוצות לא ידועות בעצמתן, כלל בבית השלישי שלש גברות חזקות: קרית מוצקין, בית־מכבים עתיד, רמת גן. אכן, היה זה קרב לחיים ולמות באותו בית, כשכל קבוצה מנצחת פעם אחת, מפסידה פעם אחת. קבע הפרש הסלים לטובת הרמת־גנים.

חודה שד נקודה. „הרי הם ילדים!" קרא שחקן רמת־גן אל עבר קבוצת הראל, ירידתו בגמר, כשהגביע הנהדר, שחודש בינתיים, קורץ לעבר קבוצתו הבטוחה בנצחון. אך קריאות העידוד הרועשות לא הואילו. שחקניה העקשנים של הראל שמרו עד השניות האחרונות על היתרון שהשיגו בתחילת המישחק. כאן קלעו הרמת־גנים שני סלים רצופים, העמידו את התוצאה לטובתם בהפרש נקודה אחת, ניסו להעביר את הזמן על ידי החזקת הכדור. כששעון הסטופר כבר עמד להעצר על ידי התל־אביביים ממרחק רב, נשחל לת־על ידי התל אביביים מרחק רב, נשחל לת־מהון הכל בתוך הטבעת. שריקת הסיום זיכתה את הראל, על חודה של נקודה, בגביע.

תשבץ (גיאוגרפי) 136

(ערוך לפי מתכונת הכתיב העברי המלא)

מאוזן: 1) שפכו של נהר זה נמצא על קו המשוה; 5) נמל מסורסם בברזיל; 8) איקקן, קרוב מאד לחופי סין (החלק הראשון של שמו); 10) שני שלישי ארץ אנאם; 12) רבים כמותו בהודו; 14) נמל באיי ניפון; 17) חלקו השני של שם נהר סיני; 18) כך מתחלך ההמון בארצות טרופיות; 20) חבל מכרות־זהב בארץ שהשלטון שבה חצוי; 21) המנע בין ממשלתנו לבין הממשלה השוכנת בעיר זו, עורר סערה בארץ; 22) קוף מרובעת; 24) מיצר תורכי (בצורת יחיד); 26) יושמד; 28) קוסם הורי; 29) מסמטאות אלג׳יר, טוניס, מרוקו; 30) מצוי במספר רב באפריקה המרכזית; 33) מדינה בארצות הברית, מולדת הקאובוי; 35) בירת חצי־האי שחלקו הצפוני נלחם בחלקו הדרומי; 37) הלאם; 39) ערבות עשב באמריקה הלטינית; 41) שלש מכות מצרים הראשונות; 42) מספר מדינות ארצות הברית — פחות שתים; 43) ערבות עשב באמריקה הצפונית; 45) מחצית יוסף; 46) ישנם נועשים מסונו; 47) כזוהי אנטיליה; 49) נמל בדרום־מערב ניגריה; 50) נמל בצפון טוניס, התפרסם בקרבות מלחמת העולם השניה.

מאונך: 1) יבשת הג׳ונגלים; 2) זהו; 3) אנס בארמניה; 4) נהר הנשפך למפרץ גיניה; 6) מי סודה כרגע את התשלץ?; 7) מקוף את אלביון; 9) שם מדעי למזרח התיכון (מחצית השם); 11) הים שמפריד את יון מקצה הכוף האטלקי וסיציליה; 13) ממעל לארץ; 15) גבול בגרמניה הנוכחית; 16) נמל בסטרב ארצה של אלייזבט; 17) מנהיג המרד באחת מארצות אסיה המזרחית; 19) מדינה זו היתה מעורבת בפסקנך קאשמיר; 21) אידן ביקר לא מכבר בבירה פלאבית זו; 23) נמל בארץ, אליה רבה הנסיעה להגר, מישראל;

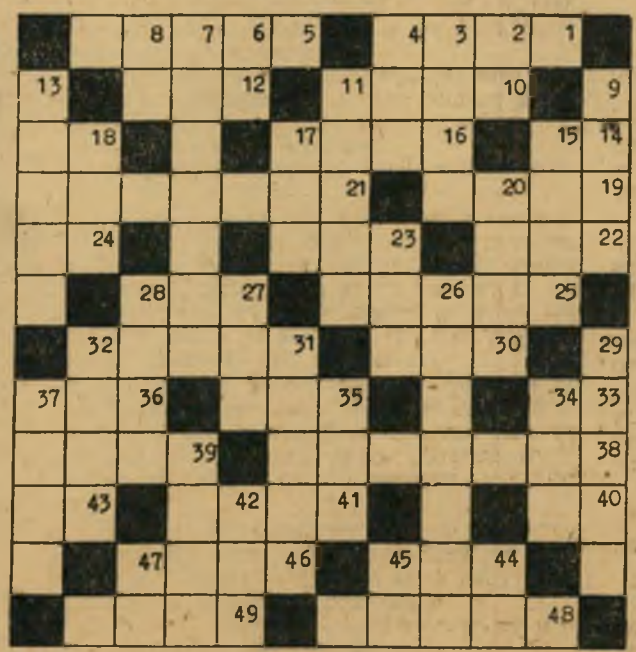

25) מחציתה השניה של אחת ממדינות ארצות הברית; 27) שם צרפתי; 30) יש זה נקרא גם היום הנוצרי; 31) עיר באחת מארצות המזרח, הנמצאת במצב של תחיה; 32) בירת פרו; 34) סתגם; 36) ונציה — חסרת המישים וחמש; 38) חלק החכה; 40) כן ארץ מרחבית, בה רבו הסיכות בחדשים האחרונים; 43) שכנתן המשותפת של אקוודור, קולומביה, ברזיליה, בוליביה; צ׳ילי; 44) חוצה את לונדון; 46) עיר בהולנד; 48) אדון גרמני.

פתרון תשבץ 135

מאוזן: 1) מקום; 4) קצנלסון; 10) לב; 11) אל; 13) לא; 14) רעו; 15) כונה; 17) יין; 19) דק; 20) נאור; 22) רעפים; 25) דף; 26) שבר; 27) מורא; 30) רמלה; 32) חף; 33) כו; 34) מנ; 36) זנ; 37) מוהל; 39) יתרו; 41) סור; 42) בד; 44) עמידר; 46) נוער; 48) לנ; 50) נר; 51) כיון; 53) ובר; 55) יד; 57) שה; 58) סא; 59) ברקוביץ; 60) נורל.

מאונך: 1) מלון; 2) קב; 3) מאנר; 5) צל; 6) נאיף; 7) סר; 8) ועד; 9) נוקאאוט; 12) לן; 15) כוסר; 16) הרבה; 18) נימפה; 21) אד; 23) ער; 24) מו; 26) שלנ; 28) רכ; 29) סמיסלוב; 31) מזומן; 32) חוד; 35) נת; 37) מורד; 38) לבון; 40) רע; 41) סד; 43) דע; 45) ירוב; 46) נוהג; 47) רפאל; 49) נבר; 52) יש; 54) רק; 56) די; 58) סר.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 135

נעים סופר, מקור ברוך, רשב״ם 9, ירושלים; מרדכי דן, רח׳ מיכ״ל 20, תל־אביב.